

El drapaire del segle XXI

Les deixalleries que proliferen al nostre país duen a terme la funció que fins fa uns anys realitzava el drapaire. Aquests centres, que recullen des de residus perillosos per al medi fins a deixalles reciclables, poden esdevenir també espais d'educació ambiental.



XAVIER CODINA

Es tracta d'una instal·lació que només rep residus i no els tracta, sinó que els transfereix als diferents tractadors de residus de cada fracció recollida. Com que no recull matèria orgànica, no fa cap tipus de pudor i no genera lixiviats ni fums que puguin ser perillosos per a la salut.

Per tant, no ocasiona cap molèstia als veïns que viuen prop d'una deixalleria, ans al contrari és una manera de dinamitzar un barri, que es beneficia de la presència de ciutadans preocupats pel medi i que es desfan de manera respectuosa dels residus que generen.

L'obertura de deixalleries com a servei municipal és prevista a la llei catalana reguladora de residus 6/93 per als municipis més grans de 5.000 habitants. En aplicació d'aquesta llei, la Junta de Residus del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, desenvolupà la norma tècnica sobre deixalleries, aprovada el gener de 1996 i actualitzada el gener de 1997. Així doncs, segons aquesta norma, es defineixen tres tipus de deixalleries, A (petita), B (mitjana) o C (gran), en funció de la població servida per cada deixalleria. Actualment hi ha a Catalunya 61 deixalleries en funcionament, 35 en construcció i 75 en tràmit.

Com ja s'ha avançat, els residus que es poden recollir es divideixen en tres grans grups: residus especials, que poden comportar problemes per al medi si són dipositats en les escombraries, com ara fluorescents, pneumàtics, bateries, pintures i dissolvents, piles, frigorífics

Fa uns anys, encara era possible anar a portar el cartró al drapaire, i aquesta acció, que es feia més per economia que per ecologia, s'ha transformat en la nova societat de la gestió dels residus de forma selectiva. Han aparegut àrees d'aportació, amb iglús per dipositar el paper i el cartró, el vidre i els envasos de plàstic, brics i llaua, i fins i tot alguna recollida porta a porta per a productors singulars —comerços i bars i restaurants— de cartró, vidre i matèria orgànica... I finalment, ha entrat en escena una forma de recollir els residus que ha vingut a substituir i ampliar l'antic drapaire, i que té un nom bastant eloqüent: la deixa-

lleria. També rep altres noms, com ara punts verds a la ciutat de Barcelona o ecoparcs o punts nets al País Valencià.

Cada cop hi ha més municipis catalans en què el nom i el concepte de deixalleria va deixant de ser una incògnita per passar a ser una nova i ecològica forma perquè els ciutadans dipositin selectivament els residus que no tenen una recollida municipal específica, com els residus especials (pneumàtics, fluorescents, pintures i dissolvents, bateries i piles, olis minerals...), encara que també recullen envasos, paper, cartró, vidre i altres residus valoritzables com ara runes, restes de poda, mobles i trastos vells.

amb CFC, olis minerals usats per particulars; residus municipals i assimilables que poden ser valoritzats, com paper i cartró, vidre, ferralla, fustes, tèxtils i altres electrodomèstics; també es recullen altres residus valoritzables com arnes i restes de construcció i obres menors, residus verds i restes de poda, i residus voluminosos (mobles i trastos vells).

El ciutadà pot acostar-se a la deixalleria amb el cotxe o fent un passeig i pot classificar els residus, dipositant-los en cada contenidor específic. El servei per al ciutadà es gratuït. També s'admeten petites quantitats de residus portats per comerciants o petits industrials, encara que es limita la quantitat màxima o en volum que, de forma gratuïta, es pot aportar per a cadascun dels residus.

Més de 22.000 tones. El total de residus lliurats a les deixalleries en funcionament a Catalunya l'any 1997 (un total de 21 deixalleries que han entrat en l'estadística) va sumar més de 22 milions de quilograms, dels quals un 99% són residus municipals valoritzables i només un 1% són residus municipals especials. En el cas de les deixalleries tipus A (un total de 6), la mitjana de residus que hi van entrar va ser d'uns 300 mil quilograms anuals. A les deixalleries tipus B (un total de 14), la mitjana de residus recollits va ser de 933 mil quilograms anuals. I finalment a l'única deixalleria tipus C existent el 97 s'hi van dipositar més de 7 milions de quilograms. La distribució entre residus valoritzables i especials es manté similar a tots els tipus de deixalleries.

Pel que fa a les dades disponibles sobre usuaris, és interessant observar la distribució percentual entre usuaris particulars i usuaris industrials i de comerços. A les deixalleries tipus A i B el percentatge superior es decanta cap als usuaris particulars. Per exemple, a Pineda de Mar (tipus A) un 63% són particulars i un 37% industrials i comerços, i a Torrelles de Llobregat (tipus A) gairebé tots són particulars (99,9%). En canvi a l'única deixalleria tipus C existent (la de



XAVIER CODINA

Les deixalleries o ecoparcs no tracten els residus, sinó que els transfereixen als tractadors de residus de cada tipus de deixalla recollida. El seu objectiu és aconseguir que es recicli el màxim possible d'aquests recursos.

Collserola, a Barcelona) només un 29% dels usuaris són particulars enfront d'un 71% d'usuaris industrials i de comerços. Això explica la gran diferència de volum de residus recollits entre les deixalleries tipus C i les A i B.

Pel que fa a les fraccions recollides en el conjunt de deixalleries, destaquen percentualment les runes (39%) i els voluminosos (32%), dades que tenen a veure amb la gran quantitat de residus recollits d'usuaris industrials i comercials.

Quant a la situació de les deixalleries al País Valencià, la nostra insistència a sol·licitar la informació a la Conselleria de Medi Ambient no ens ha donat cap resposta i només hem pogut saber per Internet que el Pla Integral de Residus de la Comunitat Valenciana preveu l'existència d'ecoparcs o punts nets, que és com denominen a les deixalleries.

Pel que fa a les Balears, la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral ens informa que els dos projectes més avançats són els de Sóller –en funcionament– i el d'Inca, a Mallorca. El nou Pla Director de Residus Sòlids Urbans de les Balears preveu l'obertura d'un total de 21 deixalleries a totes les illes.

Segons subratllen les propostes "Criteris per a un disseny i funcionament d'una deixalleria preventiva i participativa", elaborades pel CEPA (Centre d'Ecologia i Projec-

tes Alternatius), entitat que ha treballat decisivament en l'àmbit dels residus, els objectius de les deixalleries són esdevenir un veritable centre de recuperació de residus, i no un centre de transferència de residus cap a l'abocador, aconseguir valoritzar i reciclar el màxim de residus recollits i tractar adequadament els residus especials. A més les deixalleries també es proposen de funcionar com un centre que aconseguixi una reducció de residus efectiva i que funcioni com a centre d'educació i sensibilització ambiental. Per aconseguir aquests objectius, és necessari que existeixi un teixit empresarial de recuperadors que puguin incorporar els residus recollits als processos productius.

També és necessari engegar campanyes de sensibilització, com les que duu a terme el Departament de Medi Ambient, la Diputació de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i tractar d'acostar la deixalleria al ciutadà, amb localitzacions urbanes –mini-deixalleries als barris i als mercats– o deixalleries mòbils. Sense oblidar la possibilitat d'acollir en el circuit de recuperació col·lectius amb problemes d'inserció laboral. Seria desitjable, doncs, que amb la feina feta i la que encara resta per fer s'aconsegueixi fer de la deixalleria un veritable drapaire del segle XXI.

Susana Martínez